

FAQ lokale omroep

Algemeen

1. Wat is een lokale omroep?
Een lokale omroep is een lokale media-instelling die op lokaal (gemeentelijk) niveau media-aanbod verzorgt.
2. Wat is media-aanbod?
Media-aanbod is een of meer elektronische producten met beeld- of geluidsinhoud (radio-en/of televisieprogramma) die bestemd zijn om te worden uitgezonden naar het algemene publiek.
3. Wat is een aanwijzing?
Een aanwijzing is een toestemming/vergunning van het Commissariaat voor de Media om gedurende 5 jaar als lokale omroep media-aanbod te verzorgen voor een of meer gemeenten.
4. Wat is het verzorgingsgebied?
Het verzorgingsgebied is het gebied waarop het media-aanbod van een lokale omroep is gericht; het media-aanbod is gericht op en bestemd voor de inwoners van dat gebied; het verzorgingsgebied kan bestaan uit een gemeente of uit twee of meer gemeenten.
5. Wat is het pbo?
Het programmabeleid bepalende orgaan (pbo) bestaat uit vertegenwoordigers/afgevaardigden van de belangrijkste in de gemeente of gemeenten voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen; het pbo bepaalt het beleid voor het media-aanbod van een lokale omroep.
6. Heeft elke gemeente een lokale omroep?
Nee, niet elke gemeente heeft een lokale omroep; een lokale omroep ontstaat uit particulier initiatief; in de meeste gemeenten is een lokale omroep actief.
7. Kan een gemeente een lokale omroep beginnen?
Nee, een gemeente kan niet een lokale omroep beginnen of daarvan de initiatiefnemer zijn; overheidsinvloed op een publieke omroep, zowel landelijk, regionaal als lokaal, is niet toegestaan.
8. Wat is een vergunning voor een etherfrequentie?
Een vergunning voor een etherfrequentie (gebruik van frequentieruimte) wordt op grond van de Telecommunicatiewet aan een lokale omroep verleend door het Agentschap Telecom; elke lokale omroep heeft recht op een dergelijke vergunning; via een FM-frequentie wordt het radioprogramma van de lokale omroep uitgezonden.

9. Wat is de doorgifteplicht?

Pakketaanbieders van programmapakketten, zoals bijvoorbeeld Ziggo en KPN, zijn verplicht een standaardprogrammapakket aan hun abonnees aan te bieden dat uit een minimaal aantal programma's bestaat, en waarin in ieder geval is opgenomen de programma's van de lokale omroep; het betreft één radio- en één televisieprogramma (de Mediawet spreekt van radio- en televisieprogrammakanalen) die bestemd zijn voor de gemeente waarbinnen de abonnees woonachtig zijn en ten hoogste 2 televisieprogrammakanalen en 5 radioprogrammakanalen die gericht zijn op specifieke bevolkings- en leeftijdsgroepen waaronder minderheden.

10. Wat doet de OLON?

De OLON is de Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland; de vereniging behartigt de belangen van de lokale omroepen en helpt hen zo efficiënt en effectief mogelijk te functioneren; de hulp bestaat uit het bevorderen en faciliteren van samenwerking die onder meer kunnen leiden tot schaalvoordelen.

11. Wat doet de NLPO?

De Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) is in 2015 opgericht door de OLON; de NLPO regelt aangelegenheden die collectief van belang zijn voor de lokale omroepen, zoals de technische, facilitaire en administratieve infrastructuur, reclame, auteursrechten en distributievergoedingen.

12. Wat is de rol van het Commissariaat voor de Media?

Het Commissariaat is het zelfstandig bestuursorgaan dat op grond van de Mediawet een instelling kan aanwijzen als lokale omroep; het Commissariaat ziet er vervolgens op toe dat de lokale omroep zich houdt aan de in de Mediawet opgenomen voorschriften.

13. Wat houdt de bekostigingsplicht van de gemeente in?

De bekostigingsplicht houdt in dat de gemeente, en wel in het bijzonder burgemeester en wethouders, zorgt voor de bekostiging van het functioneren van de lokale omroep onder de voorwaarde dat de gemeenteraad het Commissariaat positief heeft geadviseerd over de aanwijzingsaanvraag; de bekostiging betreft de vergoeding van de kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van het media-aanbod en wel zodanig dat in een lokaal toereikend media-aanbod (LTMA; zie hierna) kan worden voorzien en de continuïteit van bekostiging is gewaarborgd.

Aanwijzingsaanvraag

14. Bij welke instantie moet een aanwijzingsaanvraag voor lokale omroep worden ingediend?
De instelling die in aanmerking wil komen voor een aanwijzing voor lokale omroep moet de aanvraag daartoe indienen bij het Commissariaat voor de Media.
15. Kan een aanwijzingsaanvraag te allen tijde bij het Commissariaat worden ingediend?
Een lokale omroep moet binnen 6 maanden voor het einde van de lopende aanwijzingsperiode de aanvraag voor een nieuwe aanwijzing indienen; voor een gemeente waar nog geen lokale omroep is aangewezen kan te allen tijde een aanvraag worden ingediend;
16. Waaruit bestaat een aanwijzingsaanvraag?
Een aanvraag omvat de statuten, een overzicht van de belangrijkste in de gemeente(n) voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen en een overzicht van de leden van het programmabeleid bepalende orgaan.
17. Neemt het Commissariaat een aanwijzingsaanvraag op elk moment in behandeling?
Een aanwijzingsaanvraag voor een gemeente waar nog geen lokale omroep is aangewezen neemt het Commissariaat direct in behandeling; een aanwijzingsaanvraag voor een gemeente waar al een lokale omroep is aangewezen neemt het Commissariaat in behandeling vanaf 9 maanden voor het einde van de lopende aanwijzingsperiode van de zittende lokale omroep.
18. Kan iedereen een aanwijzingsaanvraag indienen?
Het Commissariaat neemt alleen aanwijzingsaanvragen in behandeling van rechtspersonen, een vereniging of een stichting, waarvan de statuten notarieel zijn vastgelegd.
19. Waarom ontvangt de gemeente van het Commissariaat een kopie van een aanwijzingsaanvraag voor lokale omroep?
Het Commissariaat kan een instelling aanwijzen als lokale omroep enkel en alleen nadat de gemeenteraad het Commissariaat heeft geadviseerd over de vraag of die instelling aan een drietal met name in de Mediawet genoemde eisen voldoet; eisen die betrekking hebben op de inhoud van de statuten en de samenstelling van het pbo.
20. Welke termijn geldt voor het doorsturen van de aanwijzingsaanvraag naar de gemeente?
Het Commissariaat stuurt de aanwijzingsaanvraag binnen 4 weken voor advies naar de gemeente.
21. Kan het Commissariaat voor een gemeente/verzorgingsgebied meer dan een lokale omroep aanwijzen?
Nee, er kan per gemeente slechts een lokale omroep worden aangewezen.

22. Kan er meer dan een aanwijzingsaanvraag per gemeente worden ingediend?
Ja, er kunnen per gemeente/verzorgingsgebied twee of meer aanwijzingsaanvragen worden ingediend; er kan evenwel maar een aanvraag door het Commissariaat worden gehonoreerd.
23. Wanneer moet het samengaan van instellingen die een aanwijzingsaanvraag hebben ingediend worden bevorderd?
In het geval dat twee of meer instellingen een aanwijzingsaanvraag hebben ingediend voor hetzelfde verzorgingsgebied en die instellingen voldoen aan de eisen van de Mediawet, dan bevorderen burgemeester en wethouders voor zover dat redelijk mogelijk is het samengaan van die instellingen, zodat er een aanwijzingsaanvraag overblijft.
24. Kan er een aanwijzingsaanvraag worden ingediend voor meer dan een gemeente?
Een aanwijzingsaanvraag kan betrekking hebben op een aaneengesloten verzorgingsgebied dat twee of meer gemeenten omvat; de betrokken gemeenteraden zullen in dat geval een gezamenlijk advies moeten uitbrengen aan het Commissariaat.

Advies gemeenteraad

25. Moet de gemeenteraad het Commissariaat adviseren, of is een advies van burgemeester en wethouders ook toegestaan?
De wetgever is van mening dat de raad als representatief orgaan van de gemeente het aangewezen orgaan is om de representativiteit van het pbo te beoordelen; daarom is in de Mediawet de raad en niet burgemeester en wethouders opgedragen het Commissariaat te adviseren over de aanwijzingsaanvraag.
26. Stuurt het Commissariaat ook een aanwijzingsaanvraag voor advies naar de gemeente als de aanwijzingsaanvraag (nog) niet compleet is?
Het Commissariaat stuurt de aanwijzingsaanvraag ook voor advies naar een gemeente als deze nog niet compleet is; het Commissariaat gaat ervan uit dat de gemeente tezamen met de instelling/lokale omroep de aanvraag completeren.
27. Wat houdt het raadsadvies in?
De gemeenteraad adviseert over de vraag of de instelling/lokale omroep aan een drietal met name in de Mediawet genoemde eisen voldoet; het betreft eisen die betrekking hebben op de inhoud van de statuten en de samenstelling van het pbo.
28. Wat is het belangrijkste onderdeel van het raadsadvies?
Het belangrijkste onderdeel van het raadsadvies heeft betrekking op de samenstelling van het pbo; het pbo moet zodanig zijn samengesteld dat het representatief voor de belangrijkste in de gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen; in dit kader moet de raad zich ervan vergewissen dat de leden van het pbo zich bewust zijn van hun taak en dat zij zijn afgevaardigd door een binnen een van die stromingen actieve organisatie.

29. Wat houdt een gezamenlijk advies in?

Aan het in de Mediawet opgenomen vereiste dat, in geval een instelling media-aanbod wil verzorgen voor meer dan een gemeente, een gezamenlijk advies moet worden uitgebracht is voldaan indien:

- *elke betrokken gemeenteraad in zijn advies opneemt er kennis van te hebben en er rekening mee te houden dat het een aanwijzingsaanvraag betreft voor meer dan een gemeente;*
- *de desbetreffende adviezen betrekking hebben op een identiek samengesteld pbo;*
- *de desbetreffende adviezen eensluidend zijn.*

30. Welke termijnen gelden voor het uitbrengen van een advies?

De gemeenteraad brengt binnen 18 weken na ontvangst van de aanwijzingsaanvraag advies uit aan het Commissariaat.

Vernieuwingsconvenant/Streekomroep/LTMA

31. Wat is het vernieuwingsconvenant?

In het Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen 2015-2018 van 13 november 2015 hebben de VNG en de OLON/NLPO vastgesteld dat de veranderende maatschappelijke behoeften en de gedragswijzingen van de mediagebruiker gevolgen hebben voor de positie van de lokale omroepen in de samenleving. Gevolgen aan welke met aanpassing van de organisatorische, journalistieke en technische infrastructuur van de lokale omroep het hoofd moet worden geboden.

32. Wat is de rol van de VNG?

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) zal haar leden informeren over de inhoud van het convenant door middel van onder meer bijeenkomsten en verzorgt ambtelijke ondersteuning alsmede de inschakeling van bestuurlijke ambassadeurs.

33. Wat is de rol van de bestuurlijke VNG-ambassadeurs?

De VNG-ambassadeurs kunnen in voorkomende gevallen, als er onduidelijkheden en problemen zijn tussen de betrokken lokale omroepen en gemeenten en ambtelijke ondersteuning geen soelaas biedt, optreden als intermediair.

34. Wat is een streekomroep?

Een streekomroep is een lokale omroep die een aanwijzing heeft voor twee of meer aan elkaar grenzende gemeenten; een streekomroep moet aan dezelfde eisen voldoen als een lokale omroep voor een gemeente en moet zich aan dezelfde mediawettelijke voorschriften houden.

35. Wat is LTMA en waarom streven naar een streekomroep?

De belangrijkste aanpassing van de organisatorische, journalistieke en technische infrastructuur is het vastleggen van een minimaal kwalitatief niveau waaraan een lokale omroep moet voldoen: het zogeheten lokaal toereikend media-aanbod (LTMA). Hierbij spelen 3 aspecten een rol: het productaanbod, de kwaliteit van de lokale omroep voor wat betreft de bedrijfsvoering/redactie/journalistiek alsmede de exploitatie.

Samenwerken op landelijk én streekniveau moet leiden tot een verhoging van de kwaliteit en de maatschappelijke waarde en een verlaging van de productiekosten. De vorming van streekomroepen, het vergroten van het verzorgingsgebied tot ten minste 100.000 inwoners, is voor de lokale omroepsector thans het leidende principe bij de vernieuwing.

Pbo

36. Wat houdt de representativiteit van het pbo in?

De samenstelling van het pbo moet representatief zijn voor de belangrijkste in de gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen; dit betekent dat de leden van het pbo organisaties vertegenwoordigen die actief zijn binnen genoemde stromingen.

37. Wat is de rol van het pbo?

Het pbo bepaalt het beleid voor het media-aanbod en controleert of dat beleid is uitgevoerd; onderdeel van het media-aanbodbeleid is beantwoording van onder meer de vraag welke mediadiensten (radio, televisie, tekst-tv, internet) worden ingezet, welke soort programma's worden uitgezonden en van welke programma's de verzorging wordt uitbesteed.

38. Wie is verantwoordelijk voor het functioneren van het pbo?

Het bestuur van de lokale omroep is verantwoordelijk voor het functioneren van het pbo.

Aanwijzing

39. Welke termijnen gelden voor het nemen van een aanwijzingsbesluit?

Binnen 4 weken na ontvangst van de aanwijzingsaanvraag stuurt het Commissariaat deze voor advies door aan de gemeenteraad, de gemeenteraad adviseert binnen 18 weken het Commissariaat en het Commissariaat besluit vervolgens binnen 4 weken na ontvangst van het raadsadvies over de aanvraag.

40. Wordt een aanwijzing na 5 jaar automatisch verlengd?

Nee, het aanwijzingsbesluit vervalt van rechtswege na afloop van de aanwijzingstermijn; de zittende lokale omroep of andere instelling die in aanmerking wil komen voor een aanwijzing voor de volgende aansluitende periode van 5 jaar moeten een nieuwe aanvraag indienen.

41. Kan een lokale omroep zijn aanwijzing teruggeven?

Een lokale omroep kan op elk moment zijn aanwijzing door het Commissariaat laten intrekken.

42. Kan de aanwijzing worden ingetrokken?

Het Commissariaat trekt een aanwijzing in als de lokale omroep niet meer voldoet aan de eisen om in aanmerking te komen voor een aanwijzing; de eisen derhalve die betrekking hebben op de inhoud van de statuten en de samenstelling van het pbo; als de samenstelling van het pbo niet meer representatief is dan heeft de lokale omroep 4 maanden de tijd om aan dit vereiste te voldoen.

Programma

43. Moet het programma van een lokale omroep worden uitgezonden?

De lokale omroep moet media-aanbod verzorgen dat voldoet aan de eisen van de Mediawet; als een lokale omroep in een periode van een jaar gedurende een ononderbroken periode van ten minste 2 maanden geen media-aanbod verspreidt dat aan die eisen voldoet dan kan het Commissariaat de aanwijzing intrekken; burgemeester en wethouders worden dan verzocht hun zienswijze te geven.

44. Moet het programma van de lokale omroep aan bepaalde eisen voldoen?

Het programma moet gericht zijn op de bevrediging van de maatschappelijke behoeften die in een gemeente leven en het programma moet bestemd zijn voor de inwoners van deze gemeente. De inhoud van het programma van een lokale omroep moet aan een aantal in de Mediawet opgenomen eisen voldoen; het betreft eisen die betrekking hebben op de informatieve, educatieve en culturele inhoud en het betreft voorschriften die de hoeveelheid reclame beperken; het toezicht op de naleving van die eisen is opgedragen aan het Commissariaat.

45. Wie bepaalt de inhoud van het programma van de lokale omroep?

De lokale omroep bepaalt, met inachtneming van de bepalingen van de Mediawet, vorm en inhoud van het media-aanbod en is daar verantwoordelijk voor.

Sponsoring en reclame

46. Is sponsoring van een programma toegestaan?

Voor de lokale omroep geldt in beginsel een sponsorverbod. Alleen culturele en educatieve programma's, verslagen van sportevenementen en evenementen ten behoeve van ideële doeleinden mogen worden gesponsord. Tenzij deze programma's geheel of gedeeltelijk bestaan uit nieuws, actualiteiten of politieke informatie, of als zij bestemd zijn voor minderjarigen beneden de leeftijd van twaalf jaar. De regels die gelden voor sponsoring bij de publieke omroep in het algemeen, dus ook bij de lokale omroep, zijn uitgewerkt in de Beleidsregels sponsoring publieke omroep (BSPO) van het Commissariaat.

47. Is het toegestaan reclame te maken in een programma?

Volgens de Mediawet mogen radio- en tv-programma's geen reclame bevatten. Het Mediabesluit maakt hierop, onder voorwaarden, een uitzondering. Een product of dienst tonen of noemen mag, mits:

- *het past binnen de context van het programma;*
- *het geen afbreuk wordt gedaan aan de formule of de integriteit van het programma;*
- *het niet op een overdreven of overdadige wijze plaatsvindt;*
- *er geen sprake is van specifieke aanprijzingen van het product of de dienst.*

Een product of dienst mag dus bijvoorbeeld worden genoemd als dat nodig is om een onderwerp te behandelen of als het product of dienst daarbij logischerwijs ter sprake komt. In de praktijk gaat het vaak om het noemen of tonen van een product in de (journalistieke) context van het programma. Het product mag niet worden aangeprezen, want dan is sprake van reclame, waartegen het Commissariaat vervolgens kan optreden. Voor culturele uitingen, zoals boeken, video's, cd's, toneel-, muziek- en filmuitvoeringen, gelden andere regels. Die mogen worden aangekondigd of positief besproken, maar de aansporing "Ga het boek kopen!" door de presentator mag niet.

48. Mag een lokale omroep reclameblokken uitzenden?

De publieke lokale omroep mag niet meer dan twaalf minuten per uur reclame uitzenden. De reclameblokken kunnen worden verlengd met vooraankondigingen van eigen programma's en andere vormen van zelfpromotie. Dergelijke promo's zijn een bijzondere vorm van reclame, die niet altijd wordt meegeteld voor het reclamemaximum. Zelfpromotie hoeft bovendien in de meeste gevallen niet van de rest van het programma te worden afgescheiden, tenzij er een commerciële uiting in zit die als reclame kan worden aangemerkt.

Nevenactiviteit

49. Wat is een nevenactiviteit?

Volgens de Mediawet hebben lokale omroepen de taak om media-aanbod te verzorgen via alle beschikbare aanbodkanalen. Dit is de zogenaamde hoofdtaak van de publieke omroep. Een activiteit die een omroep naast zijn hoofdtaak verricht is een nevenactiviteit.

Nevenactiviteiten zijn bijvoorbeeld:

- *het maken van een krant of blad;*
- *het verkopen van dvd's of geluidsdragers waarop een programma staat;*
- *het produceren van programma's voor andere publieke omroepen of het verhuren van faciliteiten zoals camera's of studioruimte;*
- *het verkopen van programma's of fragmenten aan derden.*

Nevenactiviteiten zijn pas toegestaan als ze voldoen aan de eisen van de Mediawet en voorafgaand zijn goedgekeurd door het Commissariaat. Het Commissariaat registreert de goedgekeurde nevenactiviteiten in een openbaar Register Nevenactiviteiten.

50. Mag de lokale omroep zijn programma's verkopen?

Het verkopen van programma-materiaal is een nevenactiviteit van de lokale omroep en mag alleen als deze activiteit voldoet aan de eisen van de Mediawet en vooraf is goedgekeurd door het Commissariaat. Om die goedkeuring te vragen moeten lokale omroepen de nevenactiviteiten aanmelden.